

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 8 Mayıs 2019

Enflasyon Yeniden

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Nisan ayına ilişkin enflasyon verileri Türkiye'nin içine sürüklendiği kriz sürecinin boyutlarını tamamlamış oldu. Geçtiğimiz hafta yayımlanan işsizlik verileri ile birlikte, Türkiye ekonomisinin bir yandan durgunluk ve işsizlik, diğer yandan da enflasyonist baskılarla kuşatıldığı net bir şekilde ortaya döküldü.

Önce rakamları anımsayalım: Tüketici Fiyatları Endeksi Nisan ayında bir önceki aya görece yüzde 1.69 artış gösterdi. Bu rakam yıllık bazda yüzde 19.50 düzeyinde bir fiyat artışı anlamına geliyor.

Söz konusu rakamın yüzde 20'nin üzerinde enflasyon tahmininde olan "piyasa oyuncularının" beklentilerinin altında gerçekleşmiş olması, biraz da zorlama bir duygusallık ile, "*enflasyonda düşüş başladı*" iyimserliğine dönüştürüldü. Hazine ve Maliye Bakanı **Albayrak** da "*enflasyonun Merkez Bankası'nın hedefleriyle uyum içinde hareket ettiğini*" duyurmakta gecikmedi. Halbuki söz konusu iyimserliğe konu olan piyasa beklentileri ile gerçekleşme arasındaki fark sadece bindelik oranlarla telaffuz edilebilir bir nokta idi ve Merkez Bankasının yüzde 14.6'lık yıl sonu hedefine böyle binde 2 – 5 düzeyindeki kazanımlarla ulaşılmasını beklemenin tam bir hayal olduğu açıktı.

Gerçekten de tüketici fiyatlarındaki enflasyonun ardında yatan en önemli etkenin *gıda fiyatlarındaki* artış olduğu görülmekteydi. Tüm dünyada gıda maddelerinin fiyatları gerilerken, Türkiye'de gıda fiyatları endeksindeki artış yüzde 31.86'ya ulaşmış ve Bloomberg Haber sitesinin yorumlarıyla, "*endeksin tüm tarihi boyunca ulaşılan en hızlı artış* olarak gerçekleşmiş idi. Bu arada TÜİK'in tüketici malları sepetinde izlenen toplam 418 maddeden 294'ünün fiyatlarında artış görüldüğü, 82 maddede de fiyatların düştüğü hesaplanmıştı. Oysa bir önceki ayda söz konusu maddelerin 270'inde fiyat artışı olmuş; 115 malın fiyatında gerileme görülmüştü.

Ancak, nihai olarak fiyat hareketlerini esas yönlendiren unsurun *üretim malları* olduğu anlaşılmaktaydı. "Madencilik ve taş ocakçılığı", "imalat sanayi sektörleri", "elektrik ve gaz" ve "su temini" faaliyetlerindeki *üretici fiyatları* yıllık artışı yüzde 30.12'ye fırlamış ve enflasyondaki artışın dirençli olduğunu vurgulamıştır.

Dahası, tüm ekonominin can damarı olan elektrik ve gaz (enerji) sektöründe fiyatlar Nisan ayında yüzde 4.96 artmış (Mart'ta artış yüzde 1.98 idi), yıllık bazda da yüzde 57.87'ye çıkmıştır. Tüm ekonomik yorumcular tüketici tarafında gıda fiyatlarına odaklanmış iken, üretim maliyetlerinde gözlenen yüzde 60'a yakın artış, enflasyonun aslında sadece "parasal" bir meseleden ibaret olmadığını ve ulusal ekonomideki *yapısal dengesizliğin* doğrudan bir tezahürü olarak değerlendirmek gerektiğini göstermektedir.